

TERAPEUTTINEN YHTEISÖ

TOIMITTANUT

KARI MURTO

SISÄLLYS

ESIPUHE	8
KIITOKSET	8
OSA I	9
KARI MURTO	
TERAPEUTTINEN YHTEISÖ	9
1. JOHDANTO	9
2. YHTEISÖHOIDON JA TERAPEUTTISEN YHTEISÖN KÄSITTEISTÄ JA TAUSTASTA	12
2.1. Terapeuttiset yhteisöt	12
2.2. Kasvatukselliset yhteisöt	14
3. PERSONALLISUUDEN KEHITYS YHTEISÖSSÄ	16
3.1. Ihmisyhteisöjen ulkopuolella kasvaminen	16
3.2. Sosiaalisen yhteisön merkitys persoonallisuuden kehitykselle	17
4. YHTEISÖ TERAPEUTTINA	18
4.1. Yhteinen sosiaalinen todellisuus yhteisöllisyyden perustana	18
4.2. Yhteisön sosiaalinen rakenne	19
4.2.1. Yhteisön johto ja esimiehet	20
4.2.2. Henkilöstöyhteisö	22

4.2.3.	Asiakasyhteisö	24
4.2.4.	Yhteisön säännöt	27
4.3.	Yhteisön toiminnallinen rakenne	28
4.3.1.	Kokoukset	29
	Yhteisökokoukset	29
	Henkilöstökokoukset	34
4.3.2.	Kokousten kehittäminen	36
4.3.3.	Kokousten arviointi	37
4.3.4.	Seminaarit	40
4.3.5.	Työ	41
4.3.6.	Ryhmät	43

5. YKSILÖN MUUTOSVALMIUS JA YHTEISÖLLINEN OPPIMINEN

45

5.1.	Muutosmotivaatio ja muutosprosessit	45
5.2.	Muutos ja sosiaalinen oppiminen yhteisössä	52
5.3.	Yksilöllisen muutoksen monidimensionaalinen arviointi	57

6. TERAPEUTTISEN YHTEISÖN KEHITTÄMINEN

60

6.1.	Yhteisön prosessikeskeisen kehittämisen periaatteet	60
6.2.	Prosessikeskeinen kehittämisen soveltaminen	62
6.3.	Yhteiset pysähtymiset yhteisöllisen oppimisen ja kehityksen perusta	65

7. KETKÄ YHTEISÖÄ KEHITTÄVÄT?

69

8. YHTEISÖN KEHITYMINEN JA KEHITYSTASOT

72

8.1.	Asiakasyhteisön kehitys	72
8.2.	Henkilöstöyhteisön kehitys	75
8.3.	Yhteisölliset taantumat	77

9. TERAPEUTTISEN YHTEISÖNKEHITTÄMISEN EDELLYTYKSET	79
9.1. Ulkoiset edellytykset	79
9.2. Sisäiset edellytykset	82
9.3. Yhteisön kriisiytyminen ja tuho	86
10. TERAPEUTTISEEN YHTEISÖÖN SIIRTYMINEN	89
11. TÄHTIPOTILAS JA HENKILÖSTÖYHTEISÖ	97
11.1 Potilas palkitsee paranemalla	97
11.2 Tähtipotilaan keksiminen	99
11.3 Tutkimusmenetelmä	99
11.4 Sairaalaan tulo	101
11.5 Sairaalassa olo	102
11.6 ”Sisäpiirin” ulkopuolella olleen henkilökunnan suhtautuminen	105
11.7 Mitä potilaille lopulta tapahtui?	106
11.8 Mitä henkilöstöyhteisössä tapahtui?	106
11.9 Johtopäätöksiä	107
12. TERAPEUTTISEN YHTEISÖN VAIKUTUKSET	109
12.1 Psykiatriset terapeuttiset yhteisöt	109
12.2 Päihteiden käyttäjien terapeuttiset yhteisöt	110
12.3 Vankeinhoidon terapeuttiset yhteisöt	111
12.4 Näkökohtia terapeuttisen yhteisön perustamisesta vankilaan	116
LÄHTEET	118
LIITTEET	128

OSA II 136

TERAPEUTTISEN YHTEISÖN SOVELLUKSIA

MIRVA RÄSÄNEN

TERAPEUTTINEN YHTEISÖ PSYKIATRIAN

PÄIVÄOSASTOLLA 136

1.	Psykiatrian päiväosaston perustehtävä ja hoitomalli	136
2.	Hoitojakson vaiheet	137
3.	Psykiatrian päiväosaston hoitokäytännöistä	140
4.	Psykiatrian päiväosaston hoidon periaatteista	142
5.	Hoidon vaikuttavuudesta	144
	Liite	146

NINA OJALA

YHTEISÖLLISTÄ PÄIHDETYÖN OSAAMISTA

PÄIVÄTOIMINTAKESKUS TUULENTUVALLA 147

1.	Tuulentupa palvelee kaikkia naantalilaisia	147
2.	Päiväkeskuksen kävijän problematiikasta	148
3.	Taustaa - raatihuoneelta tuulentuvalle	149
4.	Tuulentuvan toimintamuodot	154
4.1.	Yhteisöllinen toimintamalli	154
4.1.1.	Yhteisökokoukset	155
4.1.2.	Yhteisömallin kehittämisestä	157
4.1.3.	Yhteisöllisen toimintamallin mahdollisuudet ja haasteet	157
4.1.4.	Työntekijän rooli yhteisössä	158
4.1.5.	Yhteisömalli toimii asiakaslähtöisesti	160
4.2.	Tavoitteellinen kuntoutus ja ydinyhteisö	161
4.3.	Päivätoiminnan tavoitteet, asiakkuus ja toteutus	163
5.	Tuulentuvan arvot	165
	Linkkejä	167

KATIA LAAKSO

YHTEISÖLLINEN KUNTOUTUSTOIMINTA

TOIMINTAKESKUS KANAVASSA 168

1. Sopimusvuoren työsalitoiminnasta toimintakeskus kanavaan 168
2. Kehittämistä yhteisesti eri foorumeilla keskustellen 170
3. Asiakkaiden aktiiviset roolit tukevat oppimista ja kuntoutumista 171
4. Työtehtävien hierarkkisuus tukee kuntoutumista 171
5. Toiminnalliset ryhmät palvelevat oppimista ja virkistäytymistä 172
6. Turvallisuutta ja selkeyttä luovat rakenteet 172
7. Yhteisöllisyys on tasa-arvoa, läpinäkyvyyttä ja sopimista 173
8. Henkilöstön rooli ja tehtävät 173
9. Johtamisen haasteet ja tehtävät 174
10. Katse tulevaisuuteen 175
11. Asiakkaan näkökulma 175

KARI MURTO

MODIFIOITU TERAPEUTTINEN YHTEISÖ 180

1. Esimerkkejä modifioidusta terapeutisesta yhteisöstä Yhdysvalloissa 180
 - 1.1. Kodittomat 181
 - 1.2. Rikolliset 181
 - 1.3. Avopalveluiden käyttäjät 182
 - 1.4. AIDS –potilaat 183
2. Modifioitu terapeutinen yhteisö Suomessa
– esimerkki 184
Lähteet 190

KIRJOITTAJAT 191

Terapeuttisten yhteisöjen asiantuntijan tohtori **Kari Murron** toimittama **Terapeuttinen yhteisö** on selkeä, vakuuttava ja kattava terapeuttisen yhteisön ja yhteisöhoidon oppikirja. Se antaa tutkimuksiin ja pitkään kokemukseen perustuvaa tietoa ja välineitä terapeuttisten ja yhteisöhoidollisten yhteisöjen aloittamiseen ja kehittämiseen.

Teksti on ymmärrettävää myös henkilöille, joilla ei ole yhteisöhoidon tai terapeuttisen yhteisön koulutusta tai kokemusta. Erilaisten terapeuttisten yhteisöjen yhteisten piirteiden korostuminen auttaa lukijaa ymmärtämään menetelmän laajat sovellusmahdollisuudet. Kirjan esimerkit ovat mielenkiintoisia ja valaisevia.

Tämä kirja on myös erinomainen perehdyttämisspaketti kuntoutuksen, hoidon, sosiaalityön ja kasvatuksen piirissä työskenteleville esimiehille ja työntekijöille.

KARI CONSULTING OY

Yhteisöakatemia

ISBN 978-952-93-1897-1